Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטס ערשיינט
דרייטאל וואכענטליך
מיטוואך, פרייטאג אונד שאבעס.
א ג׳ר קאסטע
פיר עסטערריך-אונגארן
גאנציקהריג 10 גולד.— קר׳ ע׳ וו׳.
האלביקהריג 5 גולד.— קר׳ ע׳ וו׳.
פיערטעליקהר. 2 גולד.50 קר׳ ע׳ וו׳.
פיר׳ס אויסלאנד
גאנציקהריג 11 גולד.— קר׳ ע׳ וו׳
האלביקהריג 5 גולד.50 קר׳ ע׳ וו׳
פיערטעליקהר. 2 גולד.45 קר׳ ע׳ וו׳

אויף די זע צייטונג קאנן מאן
עדען מאג
פרענומערירען
אויבר דער פרענומעראציאנס-פערס
בעדינגונג מיט דעם עסטאנדע דעס
עדסטן בלאטעס.
דאס רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולווער נומ׳ 29
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-בעדינגונגען צו ווענדען בעליעבט.

Nr. 6. פיערצעהנטער יאהרגאנג. פעסט, פרייטאג כב טבת ה׳תרמ״ב. Pest, den 13. Jänner 1882.

קרינג אין דער „קרייוואצייט״.

דיא זידליכסטע שפיטצע פאן דאלמאציען, וועלכעס צו עסטערייך געהאריט, הייסט מאן דיא „קרייוואצייט״. דיעזעס זיד-דאלמאציען גרענצט אים נאך דען אן דיא הערצעגאווינא, אים אסטען אן מאנטענעגרא אונד אים זידען אן דיא טערקיי. דיעזעס אלטע אונד העסטען אן דאס אדריאטישע מעער. דיעזעס לאנד איזט גאנץ גע-בירגיג, הער איזט דאס זאגענאנגטע „באלכעזעגעבירגיג״, וויא פיעלע שווער צוגענגליכע פעלזענ-קליפטע אונד שלופפ-ווינקעל עקסיסטירען, וועס-האלב רעיאליצאנגען אונד הייבע-באנדען הער אין לייבטעם פערשטעלונגס-שפיעל האבען מאגען. דיא צום מילטער טיגליכען ווגען מענגער דאל-מאציענס וואהרען אין פרוהרען צייטען נור צו מילטער-רייגסטען אייט דעם מעערע אין דען קריעגס-שיפפען, פערווענדעט. אלס אבער אים יאה-רע 1869 דאס אללגעמיינע ווהר-געזעטץ אינזערער מאנארכיע אייך פיר זיד-דאלמאציען אין אנווענדונג געבראכט ווערדען זאללטע, אונד דיא ווגען מענגער אייך פיר דיא לאנד-ארמעע אסענטירט ווערדען זאללטען, דא ענטשאלט אים סעפטעמבער ענגעס יאהרעס 1869 אייגע רעיאליציאן, וועלכע ביז פיעבער 1870 דייערטע. אינזערע ארמעע מאגנגט דען רעיאליציאנגען ניכט בייקאמען, ווייל דיעזע אים דען שווער צוגענגליכען גבירגס-פעלזען אונד שלופפ-ווינקעלן זיך מיט גראסטער הארטנעקיגקייט פערטהיידיגטען. דיא בעפאלקערונג גרעאדט דעס סעערבישען שטאממעס אן, איזט עסטערייך-פיינד-ליך, נאך גאנץ וולל, אונד וויא דיא ווילדען מענשען שנישטען דא דען עסטערייכישען סאלדאטען אהר אונד נאזע אב. אינזערע ארמעע מיסטע דאהער דען אומזאנסטיגען קאמפף אויפגעבען. דיא קרייוואצי-אנער פיהרטען דאס אהרגע אים, מאן מיסטע אינסטווילען אהנען גאבעגבען אונד זיא פיר דיא לאנד-ארמעע גיבט אסטענטירען! דיא קריי-וואציאנער וואהרען דאמאלס אין אהרער רע-וואלוציאן גענען אינזערע מאנארכיע פאן דעם בע-נאכבארטען מאנטענעגרא אינטערשטצט, אונד זיא קאנגטען זיך איך נאך דער דאמאלס נאך טור-קישען הערצעגאווינא פילטען.

נון אבער האבען ווער אינגייסשען דיא הערצע-גאווינא בעזעטצט, דער רעגיערונגס פיסס פאן מאנטענעגרא איזט אונס צום פיינד געווארדען, אונד אינזערע רעגיערונג גלייבט דאהער, עס זיא עטצט דיא צייט גקאמטען, אין וועלכער ווער דאס אללגעמיינע ווהרגעזעטץ אייך אייך זיד-דאלמא-ציען אייסערהגען קאנגען. — אונד דיעזע! — דיא קרייוואציאנער האבען עטצט אבערמאלס אייגע רעיאליציאן גגען אינזערע רעגיערונג, געשטפטצט; — דיא קרייוואציאנער האבען זיך מיט אידרען שוואמטעס-פערווארטען אונד גזוגגנגס-גגנאסטען אין דער הערצעגאווינא פערבונדען אונד וואללען פאן אייגער אסטענטירונג ניכטס וויסטען. — אינזע-רע מאנארכיע מיס נון „ווערע צו דען וואפפען גרייפ-פען אונד דען קאמפף גגען דיא ווילדען רעיאלי-ציאנערע אויפגעהמען. מאן מיס דען קרייוואציא-גגען ציעגן, דאס זיא צו עסטערייך גהאריגן אונד זיך דאהער דעס ריכטס-גזעטצעס פיגען מיססען, ווייל האבען יא דיא הערצעגאווינא הייסטעגלייך נור דא-דורך בעזעטצט, דאסט ווער פאן דא אים דאלמא-ציען בעססער צוקאמטען אונד בייקאמטען קאנגען — אונד נון מיססען ווער אללעס מאגליכע אנווענ-דען, אים אינזערע שוואאטס-גגעוואלט אייך אין זיד-דאלמאציען אנזוהרען צו פערשאפפען.

פאר־יגע וואכע וואהרד גון אין ווען ווגגען דיעזער רעיאליציאן אין דער קרייוואצייט (זיד-דאל-מאציען) אונד אין דער הערצעגאווינא אין גראסער מיגסטער-ראטה אים בייזיין דעס קריעגס-מיגס-טערס אבגעהאלטען — אונד דא וואהרד בעשלאס-סען, דען קריעג גגען דיעזע רעיאליציאנערע זא-פאר צו בעגינגען. — דער אמטליכע בעריכט ווער-גער אבער דיעזע אנגעלעגענהייט לויטעט פאלגענדערמאסען:

„אים דען אייסבריך גראסערער אונרוהען בייא דער בעפאר־שטעהענדען שטרעגונג הורכפיד-רונג דעס ווהרד-גזעטצעס אין דער „קרייוואצייט״ אונד דער הערצעגאווינא זיכער פערהינדערן אונד אין זיד-דאלמאציען גגעזעטצט צושטענדיג שאפ-פען צו מאגגען, וואהרד אין דעס גראסען מיגס-טערראטהס צו ווען בעשלאססען, גגענגגד אר-מעע-אבטהייילונגען נאך דער קרייוואצייט אונד נאך דער הערצעגאווינא זו עגטזונדען. פאר־ליפיג וואר-דען נור 8000 מאנן דאר־טהין טראנספאר־טירט. דיא קאמפען דיעזעס קריעגס ווערדען פאר־ליפיג ניכט זא גראם זיין; אבער אין דעם אייגענבלי-קק, וווא דיא רעגיערונג אינזוהרען ווירד, דאס מאן דיא אייגע גראסערע ארמעע מיט גראסערען מיל-טער-אויסגאבען בעגאנהיגט, זא ווירד דאס מיגס-טעריאם זאפאר־ט דיא דעלגאציאנען אינבעריפען לאססען, דאמיט דיעזעלבען דיעזע קאמפען אייך בעווילליגען! וואס דיא הערצעגאווינא אללין בע-טריפפט, זא ווירד דא קיינע זא גראסע מיליטער-מאכט ערפאר־דערליך זיין, אים דיא רוהיג נאך יע-דער רוהיגער ווהר אויפגעטצ צו ערהאלטען. אנ-דערס אבער זיך דיא פערהעלטנישסע אין דער קריי-וואצייט געשטאלטען. דא קאנן זעלבסט דיא גראס-טע מיליטער-מאכט פערהינדערן, דאס זיך אייגע מיליטער-פפליכטיג ניכט אין דיא אינצעגגנ-ליכען פעלזענקליפטע אונד שלופפ-ווינקעל דעס דאר-טיגען גבירגס פערקריעגען, מאנטענעגרא טהוט וואהל דאס זייניגע; עס האט דיא גרענצע גגען דיא „קרייוואצייט״ אבגעשפערט, דאמיט זיך ניכט דיא „קרייוואצייט״ נאך מאנטענעגרא פלייכטען קאנגען, אבער בייא אלל דעם וואנגען ווירד עס פאר-אויס, דאס עס ניכט זאבאלד גגלינגען ווירד, דיא אללזייטיג אינטערווענטיגן אינעס עדען אינגעלעגען אייזאהנעס אין דער קרייוואצייט צו ערצעלען.״

זא לייגט דער אמטליכע בעריכט. דיא רע-גיערונג גגעשטעהט עס אللא זעלבער אין, דאס זיא „פאר־ליפיג״ 8000 מאלאטען צור אינטערדריקונג דער רעיאליציאן נאך זיד-דאלמאציען אונד נאך דער הערצעגאווינא גגעזעטצט מיססען, זיא גלייבט, דיעזע אדמעע-קאמפען ווערדען „פאר־ליפיג״ ניכט זא גראם זיין; זאללטען זיך אבער נאכהער דיעזע קאמפען אלס גראסער ערוויזען, זא ווירד זיך דיא רעגיערונג אן דיא דעלגאציאנען אים דיא בע-ווילליגונג דעס גאנצען אונד גלייבטעס ווערדען. בייא אللא דעם גגעשטעהט שאן עטצט אינזערע רעגיערונג, דאס זיא אין דער קרייוואצייט מיט דער אינטערדריקונג דער דא־טיגען רעיאליציאן גראסע שווייריגקייטען הא-בען ווירד. — נון, ווייל ווייטען, דאס זיך דא קיין גראס-סער קריעג מיט פיעלען אפפען אן נוט אונד בלוט גגעשיקקען זאלל; דיא מאנארכיע ליידעט אנגעהען גגגגנ אן גגלר-מאגגעל אונד אן שולדגן-לאססען — אונד עטצט נאך דאצו דיא גראסען קאסטען דעס קריעגס גגגען דיא ווילדען קרייוואציאנער!

אויס דעם אונגארישען ריכסטאגע.

אין דער גגסטרגגען זטצונג דעס אונגארישען ריכסטאגגס ריכטעט דער פינאנג-מיניסטער דאס באדישעט פיר דאס יאהר יאהר יאהר 1882 אין, דער רע-פערענט דער באדישעט-קאממיססיאן, הערר אלעק-מאנדער הגגגגייס, הילט איגג לגגגערע רעדע, אין וועלכער ער נאכזייגגט, דאס דיא אויסגאבגגגג

שינען זאָללטען אין קלייגען מאָנאַט-ראַטען נאָך אונד נאָך בעצאַהלט ווערדען. עס איזט זעלבסטפערשטענדליך, דאס דיא נעד-מאַשינען ניכט דאס אייגענטהום דעס אנגענטען בילדעטען. ער ערהיעלט דיעזעלבען בלאָס צום פערקויפען אנפערטרויט פאָן דער פירמא „זונגער אונד קאָמפּ". ביימנאַרטשנער איבערנאַב דענן אויך דען ערהאַלטענען וועכסעל דיעזער פירמא. מאַנס דאַרוויף עשישען יעדאך ביימנאַרטנער וויעדער ביי אַ דען קויפערן אונד נאַהם דיא מאַשינען מיט דען וואָרטען צוריק: „דיא פירמא זונגער אונד קאָמפּ. גיבט דאס גאַנצע געשעפט אויף, וועסהאַלב זיא ניכט באַרגען קאַנן!" — דא ביימנאַרטנער דיא מאַשינען וועגגעטראַגען, אילטען דיא קויפער צו דער ערוועהנטען פירמא, אום איהרע וועכסעל צוריקצוערהאַלטען. דאך דער זונגער ערקלערטע דען לייטען: „איך קאַנן דיא וועכסעל ניכט צוריקגעבען, דא ביימנאַרטענער קיינען אויסטראַגאַאטטע, דיא נעד-מאַשינען צוריקצוגעמען. ער האט זיא אויד בלאָס אויסגעפאָאַפּט, אום זיא צו פערענטפערען. איך קאַנן אבער ניכט דען שאדען דאפר טראָגען, ווען איהר אויך פאָאַפּען לאַסטען!" — דיא אַרמען בעטראַגענען מאַכטען פאָן דעם פאָלל זאָגליך דיא אנצייגע ביי דער פאָליציא. ביימנאַרטנער וואַרדע פערהאַפּטעט. עס שטעללטע זיך דער הערוס, דאס ער דיא הערוסגעלאַקטען מאַשינען פערפעגערעטע. ביים פערהאָרע גאַב נון דער אנגעט פאָלגענדעס צו פּראָטאָקאָלל: „איך הייסע גאַר ניכט נוסבאַום ביימנאַרטנער, זאָנדערן אלעזער קאָהן, אונד בין עס דער שאַר צוויי אהרען דען יידישען פיר-הענדלער נימאַנן ערמאָרדעט האט!" — דיעזע זעלבסט-אנקלאגע שיען יעדאך דער פאָליציא זאָ אַ אַבערראַשענד, דאס זיא דער-זעלבען קיינען גלייבען שענקען קאָנגטע. מאַן פיר-מוטהעט. דאס דער מענש גיסבעס-צערריסבעט זיא, וועסהאַלב ער לענגערע צייט אונטער אַרעסט-ליכער בעאָבאַכטונג בלייבען וויעד!

* (אייגען טרעפער — פיר דיעב.) יענגסט האבען ווייר דיא מיטטהיילונג גע-בראַכט, דאס איין אַרמער יודע אין קאַרלסבורג ביי אַ דער געבורט דיעגס אכטען קינדעס אין דער לאַט-טעריע איינען טרעפער מיט 2412 גולדען געמאַכט. עס הייסט נון, דאס אכטע קינד האבע אידם דאס גלוק געבראַכט. נון מעלדעט מאַן דעם אונ-גאַריישען בלאַטטע „האַן" פאָלגענדעס: דייא מענ-נער, אלס הרבסאַנט-קערהער געגלייטעט, דראַנגען דיעזער מאַנע אין דיא וואָהנונג איינעס אַרמען יודען אונד דייבשען אידם איינע בעריישענדע סומע. דיא דערזעלבע פאָר קריעגעס אין דער לאָטטעריע גע-וואָנגען האַטטע! — דער אונגלקליכער גלייקליכע מאַן מאַכטע אלזאָ בלאָס איינען טרעפער — פיר דיעבע; אונד וואָ בלייבט דאַנן דאס גלוק דעס 8-טען קינדעס? עס ערגענגערט דאס אין דיא געשיכ-טע דעס קלייגען קנאַבען, דעס דיא מוטטער פיי-טאג אין „באַרבסעל" געבאַקען, דאַטט ער פליטע אין דיא שולע געהט. אלס אבער אויף דעם וועגע צור שולע אין הונד דעם קנאַבען דאס „באַרבסעל" אוים דער האַנד שנאַפּפּטע, וואַרף דיעזער אויך דעם הונדע דאס בוך צו מיט דען וואָרטען: „ווענן דיא דאס „באַרבסעל" האַסט, זאָ געהע דיא אויך שולע!"

* (דיא הייריגען אסעגנט-רונגען) ווערדען פאָאַ 1-טען מערץ ביז 30-טען אפריל שטאַטטפינדען. צו דיעזער אסעגנטירונג מיט-סען יעגע ערשיינגען, דיא אין דען יאהרען 1860, 1861 אונד 1862 געבאָרען זינד.

* (דיעבשטאַהל אין איינער סינאַגאָגע.) אוים פיז-סעגעגטשע (באַרשער קאָמיטאַט) וויעד אונס בעריכטעט: „אין אינזערער סינאַגאָגע וואַרדע אין דיעבשטאַהל פערבראַכט. וואַ-ביי אויד איינע זעהר ווערטהפאָללע זילבערנע „יד" געשטאָהלען וואַרדע. מאָגע יעדער, דעם דיעזע „יד" צום קויפע אנגעבאָטען וויעד, דען דיעב פערהאַפּטען לאַסטען אונד היעפאָן דיא הער-רען יאָזעף פאַשקים אונד מיכאַעל היימאַן אין פיז-סעגעגטשע אונפערצייגליך פערשטענדיגען, לעדקה יחשב לו!

נעשעפטסבעריכט.

פעסטער פריזע.

נעטרייד-נעשעפט. פאָן וויייצן וואַר נעפטערן וועגען צו מארקטע נעבראַכט, דער פערקויף וואַר גוט. 7000 מעטרצ' וואַרדען פערקויפט.

ווייצען, מהיים. 2'0 מטרצ' 77, קילאָ 12,77½ גולד. — 3'00 מטרצ' 77, ק' 12.85 גול. 100 מטרצ' 76.4 קילאָ 12'65 גולד. — 3'00 מטרצ' 75.5 קילאָ 12.60 גולד. — ווייס ענגלישער 500 מטרצ' 77.5 ק' 12.75 גול. 100 מטרצ. 76,5 ק' 12'60 גולד' 300 מעטרצ' 73.5 קילאָ 12.15 גולד. — פעסטער-באָדען 200 מעטרצ-צענטנער 78' קילאָ 12,75 גולד. 100 מעטרצ' 75'5 קילאָ 12'45 גולדען, 300 מעטרצ' 74. קילאָ 12'30 גולדען 100 מעטרצ-צענטנער 73.5 ק' 12.05 גול. — 500 מטרצ' 77'5 ק' 12,70 גול. 100 מטרצ' 79' ק' 12.40 גולד. 100 מטרצ' 74,5 ק' —12, גולד (אללעס פער דייא מאָנאַט.)

נערסטע 7,40—8'78 גולד.

קוקורוץ 7,05—7,15 גולד.

האַפער 7.60—73.0 גולד.

ווייצען פער פריה-יאהר 12'30—12,35 גולד.

קוקורוץ פון מאַי-יוני 1882, 7.23 — 7,26 גולד.

האַפער פער פריה-יאהר 8'23—8,25 גולד.

ווייענער פרייזע.

וויענער שלאַכט-פיעהמאַרקט אם 9-טען דעצעמבער אויף דעם וויענער שלאַכט-פיעהמאַרקט אם 9-טען ד' מ. בעשטאַנד 3013 שטיק. דאַפאָן וואַרען: 1481 אונגאַרישע, 416 אַלגיישע אונד 1116 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך כער 100 ק': אונגאַרישע מאַסט-אָכסען 49 — 61, גול מאָלגישע 49—59, גולד. דייטשע 50—61. גולדען.

פעראנטוואָרטליכער רעדאַקטער: מאַיר בר"י רייז.

קאָנקורז.

אין דער היעזיגען אַרטהראַדאָקסען געמיינדע איזט דיא שטעללע איינעס שוחט ובודק, דער צו-גליך אין טיכטיגער בער תפלה, בעל קריא, מאַט-ריקען-פיהרער איזט אונד התרת הוראה איזט איסור והתר פאָאַ אנערקאַנגטען אַרטהראַדאָקסען ראַבבינען האבען מוס, פאָאַ ר"ח אייר הבעיל צו בעוועטצען.— דעפאָלגטערענדע האבען איהרע דאָקומענטע ביז ר"ח אדר הבע"ל איינצישיקען אונד האבען צוגליך פאָאַמילען-שטאַנד אונד אלטער אנצוגעבען. — איין מוהל ווירד בעפאָרצוגט. מאָנאַטס-געהאַלט 21 גול' אונד פאָאַ דער קריה אלס בעל מוסף 50 גולדען, נעבסט פייער וואָהנונג, נור בערוהיגענע האבען אנ-שפרוך איף פראַבע-פאָרטראַג אונד נור דעם אק-צעפטירטען ווערדען דיא שפעזוגען פערגיגעט.

ב. ישקאלט אים יענער 1882.

איזאַק זכערמאַנ, פאָרשטעהער.

2—3

קאָנקורז.

דיא נור-מאַדער (מאַבאַלטשער קאָמיטאַט, נעבסטע באַהן קלייג-וואַרדיין) איזט אויט אַרטה' קולטוס-געמיינדע זיכט אונד וויישט איינען שו"ב, דער צוגליך גוטער בעל תפלה אונד בעל קריא זיין זאָלל. דיא שטעללע איזט זאָאַרט צו בע-זעטצען, נעבסט איינעס וואָהנונג אונד נעבענגעמאָלטענען. דעפאָלגטע-ענדע מאָגען צור פראַבע זאָאַרט ער-שיינען, פערזעהען מיט צייגנישען איבער איהרע פערזענליכען אונד עכטע רעליגיאָזע פאָרדענונגען, פאָאַ אנערקאַנגטען אַרטה' ראַבבינען. — רייזע-שפעזען ווערדען נור דעם אקצעפטירטען פערגיגעט.

מאָזעס קריס.

(1-1)

קאָנקורז.

אין דער היעזיגען אורטאָליטשען אייט' אַרטה' קולטוס-געמיינדע זינד פאָאַלגענדע שטעללען פאָאַ ר"ח אייר הבע"ל צו בעוועטצען: דיא שטעללע איי-נעס ש"ב, בעעזעדנגזוייזע פאָאַרבעטערס (חזן) פיר דען יאהרעס-געהאַלט פאָאַ 500 גולדען, פייער וואָהנונג, גאַנצער שחיטה אונד נעבענ-איינקונפטען, פערזענליכ דיא שטעללע איינעס טעמפעל-דיענערס, דער צוגליך צווייטער פאָאַרבעטער אונד עיסת שחט זיין זאָלל, פיר דען יאהרעס-געהאַלט פאָאַ 250 גולד' זאַמטט פייער וואָהנונג אונד נעבענ-איינקונפטען, רעפלעקטירענדע מיסען מיט צייגנישען פאָאַ אי-מאַרזיעטען אַרטהראַדאָקסען ראַבבינען פערזעהען זיין. צו פראַבע-פאָאַרטראַגען פיר ערסטערע שטעל-לע ווערדען נור זאָלכע, דיא אויך מיט דיעסבעצי-ליכען קוואַליפיקאַציאָנס-צייגנישען פערזעהען זינד, צוגלאַסען. — שפעזוגען ווערדען נור דעם אקצעפ-טירטען פערגיגעט. אין מיהל ווירד בעפאָרצוגט.

שראַיש-פאָאַטאַק (דעמפלינער קאָם) 1882.

1—3

דער פאָרשטאַנד.

פּרוכט- אונד מעהל-פריז-טאַבעללע.

פּרוכט ווייצען	קוואַלטעט פר. הקטאָליטער	פער 100 קילאָגראַמס
נאָרדאַמעריקאַנישע	74	—.—
„ „	75	11.55 11.65
„ „	76	11.70 11.80
„ „	77	11.85 —11.95
„ „	78	12. —12.10
„ „	79	12.10 —12.15
„ „	80	12.15 —12.20
		—.— —.—
פעסטער נאָדען נייער	—	—.— —.—
„ „ „	75	12.05 —12.15
„ „ „	76	12.20 —12.30
„ „ „	77	12.35 —12.45
„ „ „	78	12.50 —12.55
„ „ „	79	12.55 —12.60
„ „ „	80	12.65 —12.70
		—.— —.—
טהיים	—	—.— —.—
„ „ „	75	12.35 —12.45
„ „ „	76	12.50 —12.60
„ „ „	77	12.60 —12.75
„ „ „	78	12.80 —12.85
„ „ „	79	12.85 —12.90
„ „ „	80	12.95 —13.—
ווייסענבורגער	75	12.25 —12.35
„ „ „	76	12.40 —12.50
„ „ „	77	12.55 —12.65
„ „ „	78	12.70 —12.75
„ „ „	79	12.75 —12.80
„ „ „	80	12.85 —12.90

פּרוכט		פער הקטאָליטער	קוואַלטעט פר. הקטאָליטער	פער 100 קילאָגראַמס
קאָרן			72	8.80 — 8.50
נעטסע מאַלץ			62	—.— —.—
נעטסע גערסטע			62	7.40 — 7.20
האַפער			40	7.75 — 7.40
טוקרעס באַאַשער			75	7.10 — 7.15
אַרבעס			73	7.— — 7.05
הייזע			—	—.— —.—
ווייצען	פער פריה-יאהר			12.30
				—.—
				—.—
קוקורוץ				7.23
נערסטע				—.—
האַפער				8.23
				—.—
				—.—
				—.—

באַללען-מעהל			קי.	אל.
		נומער	0	22 40
		„	1	21 70
דער באַללען צו 100 קילאָגראַמס מיט זאַק		„	2	21 —
		„	3	20 40
		„	4	19 80
		„	5	18 80
		„	6	17 70
		„	7	17 —
		„	8	16 —
		„	8½	14 40
שטרוישוט; אלטע מעהרהייט				33 25
„ נייע				31 —

קורז-טאַבעללע פאָאַ 10. יעננער.

געלד-קורז	קי.	אל.
וויענער-אויגע	—	100
רוסאַטען	5	59
עסטערייכישע אונגאַרישע 8 גולדען נאָטען		
שטיק (20 פראַנקס)	9	43
אמאַלגאַמאַר	9	43
דייטשע רייכסבאַנקנאָטען	58	30
20 פראַנקס-שטיק	11	63
פראַנצאָזישע	1	23

לאַזע	קי.	אל.
1854-יר 4 פערצענטיגע שאַאַסלאָזע	—	122
1860-יר „ נאַנצע	—	133
רוסישע „ האַלבע	135	75
1864-יר לאָזע צו 100 גולדען	172	25
רוסישע „ 50 „	171	50
קאַמע זינגענשטיינע	—	52
שוויצערלאָזע	—	28
קלעזלע-לאָזע	177	60
טראַאיאַאַע צו 40 גולדען	—	40
דאַנאַוואַסעסלאָזע	116	—
אונגאַרישע לאָזע	—	25
רומעליאָנישע לאָזע צו 10 גולדען	—	18
ראַזאַוריער לאָזע „ 20 „	—	21
אַלטער לאָזע „ 40 „	—	41
מאַלטעז-לאָזע „ 40 „	—	38
וויטרעכטלאָזע „ 10 „	—	21
מאַדראַסלאָזע „ 40 „	—	53
מאַלגאַרישע לאָזע „ 20 „	—	24
מאַלגאַרישע לאָזע „ 40 „	49	25

לאַזע	קי.	אל.
פאַאַנלאָזע לאָזע צו 23 גולדען	—	25 40
אויגסבורגער לאָזע „ 100 „	—	127
דייטשע „ 50 „	—	65
ראַאַלשווייג-לאָזע „ 20 „	30	20
וויער שנעלעפעס-לאָזע „ 20 „	—	38
אונגאַרישע-פרעמדע-לאָזע צו 100 גולד.	121	25
פרייבורגער-לאָזע „	112	80
ווינדישגראַץ-לאָזע „	—	131

ווערט-פאַפּיערע		
אונגאַרישע גאָלדרענטע „ 6%	119	55
רוסישע צו 4 פּראָצענט	89	02
אונגאַרישע מאַאַזיס-רענטע	89	35
אונגאַרישע נורנבערגער-אַנלעהען	99	75
פעסטער מאַגיאַר	—	99
אונגאַרישע	—	100
אַמאַרישע	—	102
וויענער	100	50
אונגאַרישע אייזענבאַהן-אַנלעהען	134	50
וויענערבלוט-אַלגעמיינע-אַנלעהען	—	97
פאַאַנלאַנדישע רענטע אונגאַרישע פאַפּיערע	—	102
פרעמדע צו 5 אונגאַרישע פּראָצענט		
דער אונגאַרישען רישאַפטראַג פאַאַן צו	102	75
5% פּראָצענט		
דער אונגאַרישען אַלגעמיינען פאַרזיי-כערונגס-געזעלשאַפט צו 5 אונגאַרישע		
פּראָצענט	98	50
דער אוסטראַאַ	—	97
דער באַאַן	168	50

Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1882. — Druck v. M. Burian, Waitzerboulevard

דער ניכט צו פֿערגאַנטוואָרטונג געצאָגען ווערדען. — 6) דיעזע בעשטיממונגען זינד עדאָך ניכט איך איך זאָלכע האנדלעלס-געשעפֿטע אויסצודרהגען, וועלכע פֿאָן פֿאַטאַקאַלדיסטען קייפֿלייטען אבגעשלאָסען ווערדען. — זאָ וויים דיא הויפֿט-בעשטיממונגען דעס ניישן געזעטצ-ענטוואָרפֿעס געגען דען וואכער. אָב דער ענטוואָרף איבערהויפֿט אנגענאָממען ווירד, איזט נאָך זעהר פֿראגלך, מאנלך, דאס דער הויפֿטטאג צור איבערצייגונג געלאנגען ניכט נוצען, אָס דען וואָבער צו אונטערדרוקען. איינער, דער פֿאָן פֿראָפֿעסאָר וואכערער איזט, בעזוצט שאָן זאָ פֿיעל פֿעפֿעקטיוו, אָס אלל זאָלכע בעשטיממונגען צו אומגעדרעהן. אָס בעסטען ווייצ עס, דאס דיא מענשען זעלבסט דיא אונגערעכטיגקייט אונד אונזוטשלכקייט דער וואכער-געשעפֿטע איינזעהען ווירדען. צאָ מאָדל מהאָאָר אָס באָעדען, איינען שאָאָצער-רוטשן אין דער אומגעבונג פֿאָן נאָראָלאָ. ביידע שטיממען זאָדאָן פֿאָס פֿעפֿערדע, אָס דיא שאָנע לאָנשאָפֿט צו בעטראָכטען. דא דאָס ערדאָך איינע אלטע צייטונגען דעס וויצעס, נאָהם אידרע לאָדטען הערפֿאָר אונד וואָללטע דער קאָנזיגן ציטונגפֿ פֿאָפֿעצייהען. דיא קאָנזיגן דאָנקטע דעבלער דאָ דיעזע פֿאָפֿעצייהונג, דאָ זיא זאָ עטוואָס ניכט דעכט. איך דער הערצאָג דישטעט דער צוגיעדען אָן, דאס זיא ווייטער געהען מאָגע. דאָך איינע צייטונגען לאָסט זיך ניכט זאָ לייכט וועגשיקען. זיא וואָר זאָ צודרינגלך, דאס דיא קאָנזיגן אידר געשטאָטטעט. דיא קאָדטען איפֿצשלאָגען, אלס דאס געשעפֿט וואָר, מיסטע אידרע מאיסטעט איך אידרע האנדפֿלעכע צייגען. דיא צייגען כעדטאָכטעט נעטיי דיא איינגעלנען פֿיגען לייגען דער איינגעדען האנדפֿלעכע אונד זאָנטע, דא זיא נאָטדלך קייגע אהנונג דאָאָן האָאָטטע, דאס זיא צור קאָנזיגן אָן.

דען אנטראג איין: דאס הייז מאגט דאס פאר־געלעגטע באדשעט איינפאך צוריקווייזען אונד דאסזעלבע נאר ניכט אין פערהאנדלונג נעהמען!"

דיעזער בעשלוס־אנטראג וואר ניכט בלאס פאן הערען שאמשטשט אינטרעסירט, זאנדערן איך פאן 12 דער הערפאראנגענסטען מיטגליעדערן דער נעמעסיגטען לינקען, אלס גראף אפפאנ, דעם אינסטיגען מינסטער־פרעזידענטען שטעפאן ביטטו, אינזעט פילסק, פאפפענהיים דעזידער סי־לאדי אונד אנדערען.

דערזעלבע הערר קארל אטוואש אם נאמען דער איסערסט לינקען פאלגענדען בעשלוסאנטראג איין:

„דאס פאר־געלעגטע באדשעט פיר דאס יאהר 1882 איזט דער קלארסטע בעווייז, דאס דיא גענעגווערטיגע רעגיערונג ניכט פערזיגט איזט, איינע זאלכע פאליטיק צו בעפאלגען, אם דיא וואהלפארט אונד גאנזונג צו פאדערן אונד דיא אינאבהענגיגקייט אונד זיכערהייט אונזערע אינזערע־לאנדערן צו זיכערן. איינע שטייער־ערהאהונג איזט פאן גאן אב דיין אונמאגלך, איך דיא בזיהערגען שטייערן לאנגען גיר מיט הילפע פאן געוואלט־מיטטעלן, נעמליך דורך דאס אינשטיטוט פאן עקסקומאנדן, אינגעגעבען ווערדן, אין פעלגען געגענדיגן דעם לאנדעס צייגט זיך אונטער דער בעפאלקערונג איינע ערשטעקענדע פעראכטונג, אונד דיא וואנט מאן נאך פאן איינער שטייער־ערהאהונג צו שפרעכען. דאס פאלק פערלייגט יא שאן זעלבסט דיא לעבע צום פאטערלאנדע. דאס פאלק ערבליקט הייטע אים שטאטט גיר נאך אייגע, פרייגעבע לאסט, אינטער אייגלעגע אים צוזאמענזיגקען מוס, אייגע הילפע אונד רעטונג צו פינדען. דיא פינאנצפרעגע לאנגע אינגאהנס איזט אייגע פערצווייפעלטע, טראגען דער אייגען שטייער־ערהאהונגען דאבען וויר פיר דאס יאהר 1882 נייערדינגס אין דעפיציט פאן 50 מיליאנען צו ערזאטצען, אינזער פערהעלטנים צו פסטערייך פערניכטעט אינזערע אינאבהענגיגקייט. ווייר לאנגען דיא לאנגע אינזערע שווייר געפיסטען פאלקס־קרעפטען, זאלאנגע דאס בזיהרונג שטאאטס־רעכטליכע פערהעלטנים צווישען עס־טערייך אונד אינגארן פאבעשטעהט, ווייר לאנגען דאהער דיא לייבסטענגיגע פאליטיק דער גענגען־ווערטיגען רעגיערונג ניכט בילליגען. אך שטעללע דעמנאך דען אנטראג דאס הייז מאגט בעשליעסען, דאסס דאס פאן דער רעגיערונג אינטערבייטעטע באדשעט ניכט אינמאל אינער בעראטהונג גע־ווארדענ, זאנדערן אינפאך פערוואפען ווערדע!"

איך דיעזער בעשלוס־אנטראג טריט אינער דער אינטערשיפט פון הערען מאלך אשאיא אונד דיא נאמען דער מיטטען מיטגליעדער דער אי־

פאלליעטאן.

איים איינער אינטערנאנגענען וועלט.

(53־טע פאר־זעטצונג.)

„איך מיטטע מיך אין מיינע אינאמאע האהלע צוריק־בעגעבען (אנטע דיא הערקסע וויטשע) אונד וואר־ — וואהר־שיינליך אין פאלגע דער בעשטיגונג־ — אינגעשלאפען. דא האטטע איך אייגען שרעקליכען טרוים."

„ווייב! (ייעץ יעטצט אלעקסאנדער אין זיינע אינ־נערולד) איך האבע יעטצט קיינע צייט, דיא מיינטע אייגע אלטען ווייבעס אנצוהאלטען."

„נין! נין! דוא מוסט מיינען טרוים אנהאלטען! (אנטע דיא הערקסע) דער טרוים בעפיעלט דיך! מיר וואר עס, אלס לייגטע איך טיף, טיף, זעהר טיף, בייגאהע אין דער מיטטע פאם אינזערן דער ערדע. דא זעהע איך אייגע נייאפע אונטערדישע וועלט, גלייך דערזיינען, דיא אבער־האלב דער ערדע איזט. הייער לייגען פערשיעדענע געשטיי־גע, פאן פערשיעדענער פארבע אונד בעשאפפענהייט, אונד דורך דיעזע צייגטע זיך אין פייגלע שטיאם הינדורך. אויף דעם פייגלען שטיאם ווידערט אייגע געשטאלט אויף אייגען לייגען שיפפע דאהין. דיא געשטאלט וואר פארכטבאר צום אנזעהען; דיא האאר דעס קאפפעס בע־שאנדען אויס לוטטער שלאנגען אונד דיא אייגען גלייך־טען גלייך בייגענדען קאהלען. — „וואהר קאמטסט דוא אונד וואהן געהטסט דוא?" פראגטע איך אים טרומע יעגע געשטאלט. אונד זיא אנטווארטעטע מיר מיט פארכטבאר דאנגענדער שטיטמע: „דיעזער פייגעשטיאם עגעשטיינגע דירעקט אויס דער גגענגד, וואו דך דיא אונטערגאנגענען

שטעהט „סרום אונד עטריה" בעפינדען. ער ציעהט אייך אן יענער שטעללע פאראבער, וואו קיה אונד דיינע ראטטע אייגענזיגקען, יעטצט שיקטע גיר דיעזע פייגעשטיאם דורך דען בערג וועזיך עטפאר, אויס דיא שטאדט פאמטע, וואו זיך דער לעטצטע באוע יעטצט דעם קאנונס־הויזעס הינדורך בעפינדעט, אונד זיא דיא באוטטע אללער באוען — דער נאנגטע ער דיינען נאמען — דיא שיעקליכטטע מאדע אונד נייטלטאאטען בעגעהטיי — איך ווייאאנטט, אונד פיאאנדעהט אין בייגענגיגעס פיעבער זיך מיינער בעמעגטטע, אייטלע איך דאך הייערהיר, אויס דיך צו וואיזען. אונד זיי־הע! אלס איך אין דער גגענגד, וואו דיינע קעללער זיך בע־פינדען, פאראבער גינג, הארטע איך אייגע אונטערדיישע, קייטטיגערע שטיטמע, וועלכע: „ראגע! ראגע!" גערופען."

דיעזע לעטצטען וואר־טע ווייקטען מיטר אויף אלעק־סאנדער אלס דיא גאנצע טרוים־גגשיכטע; ער פרגטע־טע, דאס דיא שטיטמע דעס אים קעללער אייגגעשפערטען אל־קומאם אויך פאן אנדערען גערארט ווערדען קאנגטע — אונד נאך אייגיגעס נאכדענקען זאגטע ער צור הערקע: „אך דאנקע דיר פיר דיינע וואהרגגע; דיא צייטען, וועלכע דוא אין לגגע שלוגדע דעס וועזיך גגעהען האגטע, דיישען וכער אויף אייגע בעפאר־שטעהגדע גגפאהר פיר דיעזע שטאדט; פעללליכט אויף אין נאך הגפטגגיגע ערדבעבען אלס דאס לעטצטע וואר. דעס זיא אגדעס, וויא עס וואללע, פיר מיך איזט הייגטיג אללערדינגס אייגן נייער גיזנד פאראהאגדען, דיעזע שטאדט מאגליכטס באלד צו פערלאסטען. מאגגען ווילל איך אללע אנשטאלטען צו מיינער אבייזע טרעפ־פען, יעטצט פערלאסטע מיך; איך מוס מיך אויף דאס פיי־עליכע שווישפיעל דעס הייטיגען טאגגס פאראבייטען."

— דער מאכט זיך דעס פערגעהענס דעס וואכערס שולדיג, אין זאלכער טיס מיט אייגער גגלד־בוטע פאן 100 בזו 2000 גולדען אדער מיט גגפאגגגגנס פאן אייגגגס בזו זעכס מאגאטט בעשטראפט ווערדען, איזט אין זאלכער וואכערער אין בעאמטער, זא קאגגן ער איך צום פערלוסט זיינגס אמטטס פער־אורטהיילט ווערדען. איך דער פערלוסט דער בור־גגרליכען רעכטע קאגגן אבער אייגען זאלכען וואר־בערער אישגגשפאכטן ווערדען. — 2) ווער אין „שיג־גגשפט" מאכטט, אים הערזוך דען יגטצטען אייגער וואכערייא צו ערצילען, אדער ווער זיי־גגען וואכערייא שאן אינמאל אייגע שטראפע ער־לטטטע, דער קאגגן מיט אייגער גגלד־שטראפע בזו 4000 גולדען אדער מיט גגפאנגגנס בזו צו צוייא יאהרען בעשטראפט ווערדען. מיט דיעזער שטרא־פע איזט זאראגגר אייך דער פערלוסט דעס אמטטס אונד דער בורגגרליכען רעכטע פערבונדען. וענגן דער וואכערער אין דער גגמיגדע אין דער גגמיגדע אין דער וואהנגג ניכט צישטערגגיגט איזט. זא קאגגן ער אים דער גגמיגדע וענגגגגזוגגן ווערדען. איזט ער זא־גאר אין אייגלגגדער, זא קאגגן ער אים דעס גגי־בעטע אונגאנגס אייגגגגזוגגן ווערדען. (אגגטער „שיג־גגשפט" צום צייגגגע דער וואכערייא איזט פאללגגגדעס צו פערשטעהגגן: דער גגלד־גגבער־לייפט גגמאלך צום בייגפיעל פאן דעס גגלד־גגגה־מער אייגגגן גגגגגגשאגגט אים 5 גולדען מיט דער בערגגגגג